

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethetni: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnak, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca sávján, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, lejárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlár sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagyíven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft o. é.
nyolcz hóra 8 „ „ „
félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“
szerkesztősége.

A Skene-szerződés.

Midőn a napisajtó hasábjait oly élénken foglalkoztatja ez ügy, szükségesnek tartjuk annak fejlődési menetét röviden megismertetni olvasóinkkal egyik pesti lap nyomán: Hogy a Skene-szerződés eleitől fogva ólom súlylával nehezedik ipari életünk, hogy ez merő ellentétben áll a szabadverseny kívánalmaival, melynek éltető lelke nem az egy kézbe összefutó monopolium, hanem a decentralizáció, hogy ép ezért háboru esetén nem képes megfelelni a nagymérvetű szükségletnek, ezt delegációink már régebben észrevettük; ép ezért 1872. október 24. hozott határozattal oda utasították a hadügyministert, hogy hívjon össze egy enquete-bizottságot, melynek tagjai lennének: a két állam minisztériumának 3—3 független küldöttje, s a két kereskedelmi ministerek egy-egy megbízottja.

E bizottság összeült, működését azzal kezdte meg, hogy vélemény-adásra szólította fel egy szakférfiakat (ezek alatt katonai potentárokat kell érteni, kik Kuhn kegyelméből élnek) mint a kereskedelmi kamarákat, melyek a két állam területén léteznek. Halljuk a véleményeket. — Mig a katonai bürocratizmus alatt nyögő szakférfiak, kiknek független vélemény nyilvánításuk egyértelmű kenyerük elvesztésével, nem győzték eléggé dicserni a szerződés előnyös oldalát, melybe teljesen megnyugodtak, addig a független szakférfiak és kereskedelmi kamarák egyhangú véleménye oda ment ki, hogy e szerződés úgy pénzügyi, mint gazdasági és hadügyi szempontból káros. — Káros azért, mert az általa előállított börtönművek rosszabbak, s az árak mégis jóval felül állanak az általános piaci árakon; az egyes cikkeknek 30 — 40 s a posztónál pedig 50%-el, ezenkívül kezelési költséget fizet az állam 4/5 %-ot, elhallgatva azt, hogy azon épületek, melyekben Skene gyárte lepei felvannak állítva, kincstári épületek, melyekért semmit sem fizet.

Igy állott a dolog, midőn a jelenlegi delegációk összeültek. — A magyar delegáció hadügyi bizottsága egy albizottságot küldött ki jelentés tételre, mely oda megy ki, hogy a szerződés felmondassék. A hadügyi bizottság ugyan nem fogadta el így, de határozottan kimondotta, hogy a hadsereg felszerelése a decentralizáció és a szabadversenyre bizassék, mi csaknem egyértelmű az albizottság véleményével, simábban van kifejezve a lényeg, ennyi a különbség. — Eddig eldől a kérdés sorsa a mi delegációkban.

Az osztrák delegációban e kérdést illetőleg egy veszélyes nézett kapott lábra, mely lerontja a parlamentarizmust, le a felelőséget. Azt mondják, hogy ez egyenesen a végrehajtáshoz, tehát e hadügy-minister hatáskörébe tartozik és nem a delegációhoz. Veszélyes ösvényre léptek, hol állanak meg? Kíváncsian várjuk a postát naponta.

Itt még sincsen vége a comedióknak. Skene-

ék panaszos képet vágva a hadügyminister előtt a folyton dráguló cikkek miatt, megfelelő árjavítást kívántak, mi késszégesen megadatott, valamint teljességbe ment azon kegyes ohajtásuk is, hogy az ő-budai gyárnak felállítás, melyre szerződésileg kötelezve voltak, hogy ez is iparunkon némileg lendítsen, elengedtessek.

A józan közvélemény e szerződést már rég elítélte; az enquet-bizottság többsége is meghajlott a közvélemény e nyilvánulása előtt, s a szerződést felmondandónak nyilváníttotta. A kisebbség azonban, mely kizárólag osztrák tagokból állt, nem ment idáig, s csak a módosítás szükségességét hangsúlyozta. Volt még egy 3-ik vélemény a Mayerhoferé, ki azt ajánlta, hogy a hadi felszerelés fele bizassék a Skene társaságra, másik fele pedig a szabadversenyre.

Társadalmunk egyik égető kérdése.

Egyéni nézetek a nő elhivatásáról

Irta Kovács Gábor.

IV.

Ugy vagyok meggyőződve, hogy általában véve a nőnem is legelső otthonának tekint a családot, legmagasabb hivatásának: nőnek és anyának lenni. Nyissátok meg számára a komolyabb tudományok ezerféle műhelyeit, s mutassátok fel az egyszerű családi tűzhelyt, bizonyosan ez utóbbit fogja választani, mert ez egyezik leginkább természetével. Hagyjátok a választást rá e felett: tudósna vagy anyának lenni, nincs kétség, hogy ez utóbbi mellett marad.

Kikre kell tehát különös tekintettel lenni e kérdés megoldásánál? A nőnem azon nagy számára, kiktől az élet, a sors, az oly különböző alakul személyes viszonyok és körülmények megtagadták a családalapítás lehetőségét, kik ennél fogva az élet más terére vannak kényszerítve, hogy erejüket, tehetségeiket kifejtsék, és érvényesítsék. Oly nagy ezek száma, hogy az a bűnös közöny, gondatlanság, mely e tekintetben észlelhető, valóban elszomorító. — Hogy az emberiség már rég nem ébredt ez anomalia tudatára, talán természetes fejlődésének lassúságában leli magyarázatát, többé elejteni sem ok, sem mód nincs.

Az erejére, hatalmára oly büszke férfit a társadalmi és állami intézmények egész hosszú sora segíti előhaladásában, a gyöngé nő magára van hagyatva. — Ha a férfi nagy, mivel, a kiképzésére szolgáló institutióknak legalább is van annyi része ebben, mint ten szorgalmának; csak a nő van egyedül saját erejére hagyatva.

Ne dicsőítsük a férfit, s ne tulajdonítsuk egyedül neki nagyságát, ne ítéljük el egyedül magát a nőt, ha az ügyefogyottság lejtőjén látjuk; egyikben úgy, mint a másikban nagy része van a társadalomnak, az embert környező viszonyoknak. Egyedül, gyámoltalanul állani a világban, elzárva a haladás minden közutjától, s mégis dacolni a kísértetek ezer meg ezer csábjaival, sokkal nehezebb dolog, mint magasra haladni, támogatva a művelődési intézmények egész sorozatától.

Minő reménnyel tekintettek eddig, s tekinthetnek még ma is a magokra hagyott nők a jövőbe? Ha megáldotta isten erővel, ép kezekkel, talán biztosíthatják magukat, a minden napi kenyér megszerzéséről, de kihat, hogy szellemi természetük kifejtésében külső támogatásban részesülnek, nagyon kevés van.

Valahányszor látom, miként nyer az ifjúság állami és más közalapokból élő intézetek-

ben magasabb kiképeztetést, míg a szegény nő egy nyomoru varróasztal mellett önerejére van hagyva, mindig eszembe jut az egyensúlyából kimozdított osztó igazság serpenyője, mely hűtlen kezekbe került.

Nem akarunk azon veszélyes tan védői közé soroztatni, mely az állam részéről minden egyénnek ellátást, foglalkoztatást követel, mert az egyénben a felelősség érzetét, lényének ez egyik alkotó elemét nagyra becsüljük; de azt mindenki megkövetelheti, hogy lehetőség, mód nyujtassék arra nézve, kifejtetheti az egyéni erőket, tehetségeket, hogy elháríttassanak azon akadályok, melyek ezt gátolják, talán lehetlenné is teszik.

Az államra nézve nem lehet közönyös, hogy alkotó alapelemeinek egy tekintélyes része továbbra is az eddigi állapotban maradjon. Az osztó igazság mellett még nyomós észszerűségi okok is e mellett bizonyítanak. — Megnyitni a munka közös csatornáját, felszabadítani az eddig lekötve tartott kezeket, többszörözni a művelt, felvilágosodott főket, mindez nagyon is érdekében fekszik az államnak.

Aztán e kérdésnél még az erkölcsiség szavának is döntő szerepe van. Csodálkozunk, ha a nő megindul azon a lejtőn, melyről többé visszafordulás nincs; pedig egy kissé körülmenyesebb széttekintés után meggyőződhetnénk, hogy nem ő hibás egyedül, hanem részük van mindnyájunknak, kik egykedvűséggel nézzük elhagyott állapotát. Ha a nőtől saját két kezét megtagadja a szolgálatot, hová forduljon? Bizony, ha egy egy önfeladott pillanatban elsiklik, nem e tényen csodálkozunk, hanem azok hidegvérűségén, kik elnézik, hogy e sajnos jelenségek napról-napra ismétlődjenek. Az erkölcsiség utain megmaradni, azon haladni, erény, de arról lesikamlani, nem mindig beszámítható bűn.

Vannak az ember életében kényszerhelyzetek, midőn szívesen választaná a jót, a helyest, ha módjában állana; midőn elsodorják a viszonyok, mert nincs egy mentő horgony, mely feltartóztatná. — Mily gyakori e helyzet a nők életében!

Az élet nagy kötelességek összessége, melyeknek megoldásához joga van mindenkinek; e megoldást lehetővé tenni, s azt elősegíteni nem kegy, hanem az emberi nem iránti tartozás.

Csalódnak, kik a nők munkaképesítésében a férfiak részéről nagy áldozatot látnak. Áldozatok voltak ők eddig, ezeken, meg ezeken elveszve azon világ-versenyre nézve, melynek téreit monopolizálta az egyik rész, anélkül, hogy az eltaszított, háttérbe szorított kezeket pótolni tudta volna. Mi nagy áldozatot látunk a nők ezred éves hallgatásában, s az öntudatra ébredés legszebb jelét a mai nap mind nagyobb hullámokat vető jelenségekben.

Elég volt az agyonhallgatás, a mellőztetés, bekövetkezett az ébredés kora; küszöbén állunk az időnek, melyen belől ők is elfoglalják a munka nagy asztala mellett az őket megillető helyet. Eddig csak morzsákon éltek, most kezdenek a közös terített asztalhoz járulni az egyenjogúság érzetével. Ez asztalt nem ember alkotta, nem ő látta el dus választékú cikkekkel, hanem a természet, s a férfienem eddig még is kizárólagosan magát tekintette hivatalos vendégnek. A természet szava is tiltakozik e szűkkeblűség ellen, s azon egyenlőségre mntat, mely századokon keresztül lábbal tiportatott.

Van az emberi természetben egy elem, mely habár későre is, a társadalmi viszonyok visszásságára téve rendező kezét, oly alakot igyekszik adni az ember világnak, minőt a nagy idealisták századokon keresztül csak eszményképpen érleltek keblökben, s mely leginkább megközelíti azon végezelt, mely felé a társadalmi viszonyok nehezeden látszanak. Minél inkább halad az ember az időben, s az idő nyujtotta miveltségben, annál inkább tisztázódnak e viszonyok, s igyekszik a társadalom képe a tökély lehető legnagyobb fokát magára öltetni. A női elhivatás kérdése magából fejlődés, támogatva a társadalmi erők által, oly nagy lépés e tökély felé, mit lehetetlen a legnagyobb örömmel nem üdvözölni. Egy új kor küszöbén állunk ezzel, s minél tovább haladunk, annál inkább eltűnik a jelen kor viszszas intézményeivel, s lesz idő, midőn a késő jövő bámulattal tekint korunkra, s az azt uraló felfogásokra, midőn férfi és nő egymásmellett harcolnak az élet különböző utain, egyenlő buzgalom, bárha különböző sikerrel is. Ez időszak lesz a valódi munka kora, midőn senki sem lesz merő téltlenségre kárhoztatva, midőn mindenki előtt megnyílnak a ma még sokak számára elzárva álló működhetési körök.

Legujabb táviratok.

Páris, május 6. A mai ministertanács három óráig tanácskozott három alkotmányjavaslaton. Dufore bizott meg mindháromnak szerkesztésével.

Konstantinápoly, május 6. Az utolsó mozgalmakban résztvevő perzsák kiutasították a városból.

Berlin május 6. A birodalmi gyűlés 3-ik olvasásban elfogadta a pénzügyi törvényt, valamint az ezüst öt márkás dbok mellett arany öt márkás pénzeknek Delbrück által engedélyezett veretését is; — azonban Delbrück határozott ellenzése dacára is fentartá a 2-ik olvasásban elhatározott két márkás pénzek veretését.

Bern, május 6. Azon hat törvény közül, melyekre tegnap népszavazás történt, a katonai intézet áthelyezésére és a lövészársulatokra vonatkozó elfogadtattak. A fizetési, lovassági, halászi és vadászati törvények elvetettek.

Krakó, máj. 6. A leMBERGI gyórs-vonattal gr. Goluchowski helytartó és hg Sapieha országos marsall ide érkeztek. A város örömmel van üdvözölve; nagy előkészületek tételnek Károly Lajos főherceg elfogadtatására.

Radautz, maj. 6. Chlumetzki földművelésminiszter tegnap délután ide érkezett, a hatóságok és testületek által tiszteletteljesen fogadtattott és a nagy számmal elősietett közönség által barátságosan és rokonszenvesen üdvözöltetett.

London, máj. 6. A felsőházban a legfőbb feljebbviteli törvényszék felállítására vonatkozó bill 3-ik olvasásban elintéztetett. — Az alsóházban Stansfeld kifejté a tulajdon egyenlő megadóztatására és a helyi adókra vonatkozó három billjét. A dublini egyetemen való eskü eltörlésére vonatkozó bill a bizottság javaslata szerint fogadtattott el.

Páris, máj. 5. A „Bien Public“ azt írja, hogy az általános választások csak 1874-ben lesznek. Perier Kázmér és a balcentrum hajdani elnöke, Ferry egy iratot tettek közzé, melyben fentartják a conservatív köztársasághoz való állandó ragaszkodásukat.

Páris, május 6. Azt állítják, hogy az alkotmányi előterjesztések, melyeket a kormány a nemzetgyűlés elé akar hozni, komoly conservatív garantiákat nyújtanak, azonban magukban foglalják

a köztársaságnak végleges formában leendő elfogadását.

Bern, május 6. A szövetségtanács a madridi hercegnőnek (don Carlos neje) és ügynökeinek megtölti a schweiczi kanton nyugoti részében való tartózkodást, minthogy a hercegnőnek Genf melletti villájában elküldésre kész hadi anyagszerek fedeztettek fel, és ezzel bebizonyodott, hogy a carlisták Genfben akarják a lázadás központját megtelepíteni.

New-York, május 6. Louisiana lakói fegyveresen ellenszegültek az állami adók beszedésére kiküldött személyeknek.

Allambevételünk és kiadásaink.

A hivatalos lap mai száma a következő négy kimutatást közli.

1. Kimutatás a magyar koronához tartozó állampénztáraknál az 1872-iki január elsőtől december hó végéig pénztárilag előfordult tiszta állambevételéről, összehasonlítva azokat az 1872-iki előiránnyal.

2. Kimutatás a magyar koronához tartozó állampénztáraknál az 1872-dik évi január 1-jétől decz. hó végéig pénztárilag teljesített tiszta államkiadásokról, összehasonlítva azokat az 1872-iki előiránnyal.

3. Kimutatás a magyar koronához tartozó állampénztáraknál az 1873-ki januártól mártius hó végéig előfordult tiszta állambevételéről, összehasonlítva azokat az 1872-ki hasonló időszakban előfordult állambevételével és az 1873-ki előiránnyal negyedrésszel.

4. Kimutatás a magyar koronához tartozó állampénztáraknál 1872-ki január hótól mártius hó végéig pénztárilag teljesített tiszta államkiadásokról, összehasonlítva azokat az 1872-iki hasonló időszakban teljesített kiadásokkal és az 1872-iki előiránnyal negyedrésszel.

Itt közöljük az I. kimutatás tételeit.

Bevételek előirányoztatott 1872-re:

1. Egyenes adókból 63.757,293 frt, befolyt 61.674,818 frt 33¹/₂, 2.082,474 frt 66⁵/₁₀-tel kevesebb;

2. Fogyasztási adókból 13.721,745 frt, befolyt 13.578,153 frt 63, 143,591 frt 37-tel kevesebb;

3. Vámkezelési általányból 80,316 frt, befolyt 113,392 frt 99; 33,076 frt 99-el több;

4. Bélyeg, jogilletékek és díjakból 15.451,634 frt, befolyt 17,353.345 frt 80¹/₂; 1.901,711 frt 80¹/₂-del több;

5. Fémjelzésből 13,264 frt, befolyt 23,131 frt 84; 9,867 frt 84-gyel több;

6. Ut-, hid- és révvámból 48,921 forint befolyt 34,016 forint 68; 14,904 forint 32-vel kevesebb;

7. Dohányjüvedékből 13.752,371 forint befolyt 13.640,665 frt 59, 111,705 frt 41-el kevesebb;

8. Lottójüvedékből 1.003.690, forint befolyt 1.448,478 forint 24¹/₂, 444,788 frt 24¹/₂-el több;

9. Sójüvedékből 11.854,411 forint, befolyt 11.513,888, forint 53, 340,522 frt 47-tel kevesebb;

10. Államjóságok és államerdőkből (hiány) 5.618,288 frt, befolyt 3.612,677 frt 44¹/₂, 2, mil 005,610 frt 55¹/₂-el kevesebb;

11. Bányászat és pénzverésből (hiány) 315,859 ft, befolyt 520,436 ft, 836,295 ft 69¹/₂-el kevesebb;

12. Államnyomdából (hiány) 58,800 frt, befolyt 149,293, frt 31¹/₂, 90,493, frt 31¹/₂-el több;

13. Államépületekből (hiány) 5,499 frt, befolyt 7,306 frt 78¹/₂, 12,805 frt 78¹/₂-el kevesebb;

14. Ingó államvagyonból 477,810 forint, befolyt 898.811 frt 59¹/₂, 421,001 59¹/₂-el több;

15. Államvasutak és gyárakból 2.268,960 forint, befolyt 1.438,189 forint 01, 830,770-, el kevesebb;

16. A pénzügyminisztérium különféle rendes bevételeiből 423,431 frt, befolyt 989,756 frt 90¹/₂, 566,325 frt 90¹/₂-el több;

17. A pénzügyminisztérium rendkívüli bevételeiből 7.882,991 frt, befolyt 4.190,757 88¹/₂, 3.692,233 frt 11¹/₂-el kevesebb;

18. Kiegyenlítésül: az 1871-ik évben kibocsátott 30.000,000 frt névértékű kölcsönkötvény után befolyt összegekből 26.186,940 frt, befolyt 25.088,588 frt 87, 1.098,351 frt 13-mal kevesebb;

1872-re összesen előirányoztatott 162. millió 952,223 frt, tényleg bevétel 155.220,230 frt 19 kr, az eredmény tehát 7.701,999 frt 81 krral kevesebb az előiránnyal.

Az oroszok Chiva ellen.

A mint az orosz „Invalid” hivatalos jelentéseiből kivehető, az oroszok Chiva ellen sokkal nagyobb haderőkkel indultak, mint kezdetben tervezve volt. A minap e lap a turkestani hadseregeréről hozott közleményt, legújabb számában pedig az orenburgi hadseregek elindulásáról tartalmaz részletes adatokat. Ezen hadseregek a hadjáratra megkívántató minden szükséglettel ellátva, Orenburg, Orsk és Uralsk állomásokról az embemi állomás, mint szélső egyesülésük pontja felé indultak el. Erejük 9 gyalog, 9 lovas kozák századból, egy árkász csapatból, 6 lovassági ágyuból, 6 rőpentyűből, 4 felpudnyi mozsárból, s két vontatóágyuból áll, melyek az ajbukiri öböl felé az Urgumurun hegyfoknál építendő védelmi erőd fellegverzésére szánva.

A hadjárat további fáradságainak elviselésére megkívántató erők megkiméltése céljából, a gyalogság podgyásza, az ágyuk, ágyutalpok és ezekhez tartozó szerek kibérelt szánakon, a tüzérségi lovak pedig üresen menesztettek el. A csapatokkal szállítottak nemez sátorok, 15,00 póthusadag, széna, 1000 mérő zab, bak és hajóhidak alkatrészei, s 8 csöves kut. Ezenkívül Verevkin orenburgi katonai főkérményező és főhadparancsnok úgy intézkedett, hogy a kirgizek minden állomási pontot a leletésre való szarvasmarháival, sátorokkal, széna- és tűzifával vételár szerint ellátni köteleztettek. Az összes expeditionális hadsereget az embemi állomáson mártius 30-án egyesült; nagyobb része határidőre érkezett oda, de az urali lovas századok s szekereszetők rossz utak, nagy hó és zivatarok miatti nehézségek következtében, melyek előrehaladásukat rendkívüli módon akadályozták, a meghatározott határidőt képtelenek voltak megtartani. A kirgizek mindenütt nagy előzékenységet mutatva a csapatok iránt, készséggel teljesítették kötelezettségeiket. A csapatok egészsége, az uti nehézségek dacára, kielégítő, de sok tiszt és katonája a sátorok fűtése által okozott tömörkedést és a hóval ellepett sivatagokon áttört napsugarak hatása folytán szemgyulladásban szenvedett. Embemről az előhad mártius 26-án (ó styl) a főhad pedig ugyanazon hó 29. és 30. indult ki.

Gyula-Fejérvár, 1873 maj. 3.

Már régen ohajtottuk és ohajtjuk, hogy a gyula-fejérvári főleemi iskola kibontakozzék azon nehézségek állapotából, melybe azt a helyiség hiánya s a bérbe vett házak alkalmatlan fekvése sodorta.

Ezen ohajtás Fogarasy Mihály püspök ő excja keblében is élénken élt, ki el is határozta, hogy minél előbb egy oly épületet fog emeltetni, mely a főleemi iskolák tanhelyiségül, sőt a tanítóknak is lakhelyül szolgáljon. E végett legelőször a városi közgyűléshez folyamodott azt kérelmezvén, hogy a város az országot mellett fekvő nagy teleknek egy részecskéjét az építendő iskola részére engedné át.

A városi közgyűlés komoly megfontolásra vette a kérést s végeredményképen elhatározta, hogy az iskola számára telket nem adhat csupán azon óriási okból, hogy azon esetben, ha az erdélyi püspökek egy körülbelül 1000—1200 frtot érő telket adnak, hogy nagy áldozattal iskolát építtessen, akkor a többi egyházak felekezeteinek is adni kellene.

Ez egy kissé jámbor okoskodás. A városi közgyűlés bölcsői azt gondolják, hogy ha az erdélyi püspök most 10—12000 frtot iskola-építésre fordít, a többi felekezeteket is annyira megszállja a népoktatás szelleme, hogy rögtön hasonló áldozatokra vállalkoznak. De tegyük, hogy vállalkoztak volna, vajon nem kellett volna-e örvendeni a városnak, hogy míg a maga részéről nem képes a törvény által annyira sürgetett polgári iskola felállítására hatályos lépéseket tenni: addig néhány minden haszon nélkül heverő, vagy csak igen édes keveset jövedelmező földterület átengedése által renoezett iskolák birtokába, illetőleg használathoz juthat.

Vagy talán a város jövedelmét nem akarták csökkenteni? Vagy nagybbszerű anyagi előnyt helyeztek kilátásba azon esetben, ha árverés útján eladják? Bármelyik eset forgott fenn, nem lehet helyeselni az eljárást, de tervök nem is sikerült. A telkeket megtartották, az árverezésnél magas árt csaptak, s vevő nem akadt, a birtok értéke csökkent, a hitel vesztett. Ennyi az egész.

Hát Fogarasy Mihály püspök ő excja mit tett? Nem csüggedett a város közönyén, hanem mint eddig, úgy most is az oktatásügy iránti mély érdekeltségtől lévén áthatva, a várterületen megvásárolt 5500 frttal egy telket, s ide fogja építtetni a főleemi iskola helyiségét tanítói lakszobákkal együtt.

Mig a város okos emberei figyelemmel kísérhetnék Buda-Pestet, mely nemcsak az államnak, hanem Ranolder János veszprémi püspöknek is engedett területet iskola-építésre: addig méltán lesz szavazva elismerés az erdélyi főpásztornak, ki székhelyét különös figyelmében részesíti, s dacára annak, hogy tetemes pénzálldozattal az igralmas tanítónők leányiskoláját és növelőjét az enemű intézetek tökélyének magas pontjára emelte, most az elemi iskola jó lábra állítására tesz jelentékeny lépéseket. Nem is eredmény nélkül. Az ily tények kellő vigasztalással szoktak összekötve lenni. A mint teljes vizsgálata lehet az alapítóknak a fenn említett leány-növelőben, hol a leánykák minden szükséges oktatásban a kor kívánalma szerint részesíttetnek a fáradhatlan tanítóknak által, s hol mult hó 28-án az ének és zenéből kedves vizsgálatnak, illetőleg ünnepélynek voltunk tanúi, ott látván főpásztorunkat is, ki mint a tanítás-, nevelésnek tapasztalatdus mestere szép szavakat intézett a leánykákhoz.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 8-án.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék.**

— **A vámszedés kérdésének tanulmányozására s egy, e tekintetben előterjesztendő törvényjavaslat kidolgozására** nemcsak egy bizottság fog összeülni Groisz Gusztáv belügyi miniszteri tanácsos elnöke alatt, mely bizottság Kovács Kálmán igazságügyi miniszteri tanácsos, Sztojácskovics Sándor belügyi osztálytanácsos, Schnierer Gyula földmívelés-, ipar- s kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos s közmunka és közlekedési ministerium egy megbízottjából álland.

— **Mészáros Nándor** miniszteri biztos május 4-én városunkban érkezett s már tegnap meglátogatta a rom. kath. gymnasium egyes osztályait. Körünkől Szamosujvárra távozik.

— **Az egyetemi májális** lesz bizonyára a legnagyobbszerű és legfényesebb a májálisok saison-a alatt. Városunk hölgyei előtt, az egyetem által adott első bál, még maig is kedves emléken van, nem lehet tehát csodálkoznunk, ha e jótékony célú májális már is általános izgatottságot idézett elő a szépek körében. A választmány határozata, hogy a Nemeskertben még május 28-án megfogja azt tartani a lehető legnagyobb fényvel.

— **A műkedvelő társulat** művezetője Haray Victor lett, mint utólagosan sietünk fölemlíteni.

— **A pisztoly csőtörtőközt mondott.** Tegnap d. u. 5 óra körül a sétátéren egy sajtáságos jelenet vonta magára már szokatlanságánál fogva is a sétálók figyelmét. Egy kocsi 4 cigány keserves nótái mellett egy körülbelül 20—22 éves nő ült, s parancsára a kocsi s a sétatér útján le és fel robogott, a cigányok pedig szakadatlanul működtek. Eddig még nem volna semmi egyéb e dologban, mint hogy különös, mert ritkán történik ilyesmi, habár a májusi idényben sok mindennek lehetünk tanúi. De most jön a dolog tragoediája, melyet a sors comoediává változtatott át. Az áréná helyiség előtt megállítatja a nő a kocsi s kiszáll belőle, parancsára a cigányok is hasonló tesznek. Bemennek a helyiségbe, hol a vendéglős éppen tegnap telepedett le. Itt a hölgy bort kért. Nem adták, mert még nem volt. Erre a cigányok elé áll, s huzat vigat, szomorut egyaránt magának, a népesség összegyűl és csodálkozik rajta. Egyszer csak a nő távozik az odalzat sűrűségében. Egy recsenést hall mindenki melyet a pisztoly sarkánának felhúzása idézhetett elő, s reá nyomban egy kapszli elsülését. Rohannak mindenfelől s a nőt

mellére szegzett pisztollyal, mely csőtörtőközt mondott, ott találják s már újból kísérletet akar tenni, ekkor azonban szabadkozása dacára megfogták s a pisztolyt kitekérték kezéből. Az egészen az lett vége, hogy a hölgy pisztolyát kérve szüntelen, csak úgy állt vissza a kocsi, midőn a cigányok megmutatták neki. A kocsi monostorutca felé haladt be. Nem tudjuk a cigányok bejelentették-e ez esetet a városháznál, mint szándékukban volt? A kocsi száma 14. jó lesz utána nézni. Bizonyosan valami szelid elmebeteg lehetett e nő vagy nagy bánat kellett, hogy érje.

— **Dalkörünk** egy bizottságot választott a dalestélyek műsorozatának helyes és tapintatos összeállítására.

— **Salamon János**, jeles népzéneszünk társulatával körülbelül e hó 20—25-e körül fog Bécsbe felrándulni, s így a májálisok ideje alatt kénytelenek leszünk társulatát nélkülözni.

— **Hirtelen haláleset.** Szerdán reggel egy hirtelen bekövetkezett halálesetnek voltak többen tanúi a nagyutczában. Egy vasuti raktárnak semmi nagyobb betegség nélkül összeesett és rögtön meg is halt. A szerencsétlen ezután városi lakására szállították be.

— **A Küküllő mentéről** írják nekünk, hogy ott a fagy mind megvette a szőlőket; így tehát a jövő években nem lehet reménységünk jó 1873-ki küküllőmentit kaphatni.

— **Hymen Szarvady Pál** Belső-Szolnok-megye tevékeny és erélyes alispánja a napokban vezeté oltárhoz helyben lakó Vajda Lajos ur bájos leányát Annát. Aldás a szép frigyre.

— **Májális.** A ref. főtanoda tanuló ifjusága is rendezni fog májalist még e hó folytatában. A bizottsági tagokat már meg is választották; az ifjuság bizalma Hegedűs István tanár urat ruházta fel az elnöki tiszttel.

— **A fogarasi** szent Ferenz-rendiek temploma számára kiállítandó 9 változatos új orgona költségei fedezésére Fogarasi Mihály püspök ő nagyméltósága méltóztatott kegyesen 50 frtot adományozni. Legyen ezen összeg is a nagy-lelkű főpásztor bő adakozásai hosszú láncolatában egy hálára kötelező láncszem. Adakozó ő nagyméltóságát pedig a haza és egyház javára az élet ura teljes épségben soká éltesse.

— **A san-salvadori földrengés.** A Dél-Amerikából érkező újabb hírek megerősítik Salvador elpusztulását. 40,000 lélek jutott tönkre s bolyong a rombadólt tüzhely körül. A körülötte fekvő helységek és városok is erősen megrongáltattak. — Az első, igazán heves rázkódás márczius 4-kén kezdődött s már ekkor is sok ház megrendült, de tényleg csak kevés omlott össze. — A földrengés rövid és gyors időközökben a márczius 19-iki virradatig tartott, ekkor két gyengébb lökést egy heves, mindennél erősebb rázkódás követett, mely romokba döntötte az egész várost. Popo Fargo, Ilopargo, San Thomas és Santa Tekla kevésbé rongáltattak össze. A lakosok, kik a márczius 4-diki rengés után kifutottak házaikból, a köztérreket foglalták el, miáltal kevesebb emberhalál történt, bár a halottak száma így is elég nagy. Az elnök, miután családját Santa Teklaban szerencsésen elhelyezte, a köztérnek egy sátrában lakott s erélyesen ügyelt a rend föntartására. Kevés fosztogatás történt. A kormány rendelete folytán, oly egyéneket, kiknél jogtalanul szerzett holmik találtak, bárkinek jogában áll föbbe löni. A hatóságok elhatározták, hogy a várost régi területére építik föl, bár 150 év óta éppen a 8-k eset, hogy a város földrengés folytán teljesen megsemmisült. Az emlékezőes augusztus 13-dika s a mendarai földrengés óta s egy panyol-amerikai város sem rombolatott így össze a földrengés által. A roppant nyomoruságon kívül még epidemiától is tartanak. A csatornák össze vannak törve, a vízvezeték erősen megsérült s a romok állítolag tömérdek emberhullát takarnak. A földrengést egy vulkán okozza, 7 tűzőkádó közül a hetedik, San Thomas közelében. Ez a vulkán még folyvást habborog s időnként roppant lávafolyamot önt ki gyomrából, mely éjszakánként a balzamói partok egész hoszában látható.

— **Párisban szivarvégek gyűjtőgetésével** egyedül 250,000 frankot keresnek évenként. Vannak e végre kirendelt egyének, kik korán reggel gyűjtik a piacokon, nevezetesebb utcákon és téreken eldobott szivarvégeket. A kávéházak és egyéb nyilvános és látogatott helyiségek

tulajdonosai bizonyos bérösszeget kapnak azért, mert a teke- és egyéb asztalok alá, s egyszerűen a padozatra dobott szivarvégeket összegyűjtve naponta 3 fr 50 centime-ot keresnek; ezek aztán szegény ördögöket bérelnék egy pár sous-ért, kik a szemétdombokat, csatornákat stb. kellemes helyeket kutatják fel. Hogy mit csinálnak az ily módon egybegyűjtött szivarvégekkel? apróra vagdosák, kis csomagokba gyúrnak és 5-szörte 10-szerre olcsóbban adják a legolcsóbb közönséges dohány-nál. A szegényebb néposztály, mint vízfordók, kocsiajtó nyitogatók, hordárok stb. ezzel elégti ki dohányzási vágyát.

— Ez volt csak a végrehajtás! A közfelvidéken történt a napokban. Egy szegény ember végrehajtást szenvedett, s a bíróság lefoglalta minden ingóságát, s mire a foglalásnak vége lett, a ház egyszerre csak lángba borult és menthetlenül porrá égett. A tűz kiütésének okát nem tudják. — Ezen a szegény emberen aztán betelt a közmondás, hogy „a kit egy ér, más is éri azt.”

B e v e t e l e k											
Utasok		Podgyász- gyors és lehe- rűk		személyekről		podgyász- és gyorsaszi- límatyokról		többszörített		összesen	
szám	vértéke	forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.
1872.											
(tízlet vonal 35 mértőld)											
Április hóban											
Január 1-ől mártius 31-ig											
38551	324391	35602	37	2590	36	45444	66	83637	33	33637	33
76408	691140	70944	97	5510	71	106497	35	183253	00	183253	00
Összesen											
114959	4015531	106547	34	8401	07	151942	01	266890	42	266890	42
1873.											
(tízlet vonal 54 mértőld)											
Április hóban											
Január 1-ől mártius 31-ig											
37753	378283	38973	84	2427	19	60724	86	103125	89	103125	89
104702	955898	96171	67	6149	15	151998	55	254319	33	254319	33
Összesen											
142455	1334181	136145	51	8576	34	212723	41	357445	22	357445	22

Posten, 1873. május 3-án.

A főigazgatóság.

Pályázat.

Betöltendő a kudsiri m. k. vasműhivatalnál Szászváros mellett) a szűlésnői állomás, melylyel három havi felmondás mellett van összekötve: 50 ft évi fizetés a vas műpénztárból és 50 ft a társ pénztárból. Az illető oklevéllel, valamint a községi előjáráságtól kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványok **négy hét** alatt a govsadi m. k. vasműhivatalhoz, mint a vajdahunyadi társ pénztár számvevőségéhez, benyújtandók.

M. k. vasműhivatal Govsadián
1873 május hó 1-sején.

2666 — 1783

808

2-3

Hirdetmény

A B.-Hunyad — m.-n.-zsombori utvonallal Középlak alsó végétől Zsombor helységig terjedő szakaszára 1760 porond halom kihordatása árlejtés útján fog eszközöltetni. Az árlejtés Középlakon f. hó **12-én** fog megtartatni.

Az árlejtési feltételek előlegesen megtekinthetők Kolozsmegye házában az aljegyzői irodájában.

Kolozsmegye Alispánjától
Kolozsvártt 1873 május-2 án.

Kiszely Endre,
t. aljegyző.

(548)

10-10

Fehér, folyékony enyv

Gaudin Edétől, Párisban.

Ezen enyv, mely szagtalan, hidegen használandó porcellán, üveg, márvány, fa, dugasz, lemezpapír, ppir, sat. tárgyaknál.

Kapható 24—45 kajczáros üvegekben
Wolff János gyógyszerésznél Kolozsvártt.

Kis részletfizetésre

évnegyedenként és havonként

árulunk egyes sorsjegyekre szóló részletjegyeket, tetszés szerint egybeállított csoportokban s a legutányosabb feltételek mellett.

Mindjárt az első részlet-fizetés teljesítése után s a részletek törlesztése közben egyes-egyedül valamennyi sorsjegy nyerő számaira játszik a vásárló!

A közelebbi huzásokra

különösen ajánljuk

a magyar elsőbbségi sorsjegyeket

huzás május 15-én, főnyeremény 150,000 ft.

1864-ki sorsjegyeket,

huzás június 1-én főnyeremény 250,000 ft.

a 3%-os török sorsjegyeket egyenkint 400 frtjával.

huzás június 1-én, főnyeremény 300,000 frank.

Az osztrák ipar-bank Részletfizetési osztálya

azelőtt

Fürst Ede

Bécs, Sz.-Istvánér. 2 sz.

(Utánnomtat nem díjaztatik.)

810

1-5

hitelbank és zálogkölcöntársulat

A közszvári
elfogad
Készpénz betételeket 100 frtól kezdve pénztárjegyekért, a melyek után 6% kamatot fizet. E pénztárjegyek értékét Postén is felvehetni az angol-magyar banknál. A kamatok 3 havonként fizetnek.

A bank kölcsönöket ad mindennemű értékpapírra, arany- és ezüst tárgyra s más értékes ingóságokra.

Leszámitól váltókat; vesz értékpapírokat.

Elvállal pénzhajlatásokat váltókra, utalványokra.

Törlesztési kölcsönöket eszközöl 500 frtól kezdve telek-

könyvezett birtokra 24 1/2 vagy 34 évre; a törlesztés és kamat 8% illetőleg 6 3/4 %-ot tesz.

az igazgatóság.

(21)

98—*

Asztali és csemege borok, Dréher-féle palaczk sör

Teutsch J. B.-nél Segesvártt.

1862-beli-erdélyi asztali bor, „non plus ultra“ nagy pal. — f. 70 kr.
1868 „ finom rizling — „ 90 kr.
1869 „ — „ — „ 90 kr.

Rajna és Mosel-borok:

Johannisbergi cabinet nagy pal. 4. ft. 40 kr.
Rüdesheimi 2 ft. 50 kr.
Liebfrauenmilch 2 ft. 15 kr.
Deidesheimi 1 ft. 65 kr.

Magyar borok:

Budai, finom sashegyi 1 nagy pal. 1 ft. — kr.
„ „ „ 1 kis pal. — frt 50 kr.
Somlai, fehér jeles 1 nagy pal. — frt 88 kr.
Tokaji, ménesi és muskotály aszu 1 nagy pal. 1 frt 20 kr.
„ „ „ 1 kis pal. — frt 60 kr.
Champagnei Sillery grand mouss 1 nagy pal. 1 frt 60 kr.

Franczia, spanyol és olasz borok

Bordeaux st. Julien, vörös ered. töltés nagy pal. 1 frt 65 kr.
Champagnei valódi Clicquot nagy pal. 4 frt — kr.
„ Fleur de Sillery nagy pal. 3 frt 60 kr.
Muscat-Lunel nagy pal. 1 frt 70 kr.
Lacrimae Christi nagy pal. 1 frt 60 kr.

Osztrák borok.

Vöslau vörös nagy pal. — frt 92 kr.
Gumpoldskircheni, fehér nagy pal. 1 frt 20 kr.

Liqueurök:

Vanillás, valódi Bordeaux nagy pal. 2 frt — kr.
Ananas nagy pal. 2 frt — kr.
Anisette double, Amsterdami nagy pal. 1 frt 90 kr.
Maraschino di Zera nagy pal. 1 frt 60 kr.
Dupla köményes, val. szt.-pétervári nagy pal. 2 frt 50 kr.

Hölgy-liquorök, igen finom:

Kávé, Curaçao, thea, Vanília, viola nagy pal. 1 ft. 30. kr.
Bataviaia rak nagy pal. 1 frt 80. kr.
Cognac fi nede Champagne nagy pal 3 ft. —

Drehez féle palaczk sör

Ászoksör nagy pal. — 38 kr.
Márciusi nagy pal. — 40 kr.

M e g h i v á s

a „VICTORIA“ BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG HETEDIK RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

A Victoria biztosító társaság t. cz. részvényesei

Kolozsvártt 1873 május 29-dikén délelőtt 10 órakor tartandó

HETEDIK RENDES KÖZGYÜLÉSRE

ezennel tisztelettel meghívtnak az alapszabályok 25—26 §-ai értelmében.

A közgyűlés tárgyai.

1. Igazgató választmányi előterjesztés az üzlet eseményeiről és az évi számadásról
2. A számadás vizsgáló bizottmány jelentése.
3. A számadás felett határozás és a lefolyt évre esendő osztalék megállapítása.
4. Indítványok.
5. A leköszönt elnök helyett új elnök választása, ugy a választmányba szükséges tagok, és a számadás vizsgáló bizottmány megválasztása.

Kelt Kolozsvártt az 1873 május 6-án tartott igazgató választmányi gyűlés határozatából

a Victoria biztosító társaság igazgatósága Kolozsvártt.

alelnök: igazgató: vezérigazgató:
Simon. Bogdán. Gálóczy.

Kivonat az alapszabályokból.

15. §. Közgyűlésen minden részvényesnek megjelenési és tanácskozási joga van.

A szavazatot illetőleg minden 2 új részvény egy szavazatra ad jogot. A régi részvényekre nézve a szavazati jog a régi alapszabályok szerint változatlanul marad.

Tíz szavazatnál többet senki sem bírhat.

Távollevő részvényesek közönségesen csak szavazatképes részvényesek által képviseltethetik magukat: azonban határozott névre szóló régi részvényeseknél megengedtetik, hogy férjes nők férjeik, kiskoruk és gyámság alatt lévők, gyámjaik és gondnokaik, testületek, alapítványok választott meghatalmazottjaik által képviseltessenek, habár az ily egyének részvényesek nem volnának is.

Tíz szavazatnál több egy kézben ily megbíztas útján sem egyesíthető, bele értve ebbe már a saját szavazat számot is.

26. §. Egyébiránt a részvényeseknek s azok képviselőinek a közgyűlésen jog gyakorolhatás tekintetéből hivatalos igazoló jeggyel kell magukat ellátniok, mely jegy birtoklójának nevét, állását, a képviselt részvények és azok után járó szavazat számát foglalja magában, mely jegyek, szavazat alkalmával mindenkor, tanácskozás alkalmával pedig szükség esetén felmutatandók.

E célból az igazgató választmány minden közgyűlés előtt saját kébeléből két tagot választ, kikhez az igazgatóság maga részéről egy harmadikot nevez, kik együtt képezik az igazoló bizottmányt, mely közgyűlés előtt egy héttel folytonosan együtt ülven, a szavazatot igazoló részvények a közgyűlés előtt legalább 3 nappal ennél leteendő, a meghatalmazványok hozzá beadandók, s az általa megvizsgált részvényes jogosítvány és meghatalmazványok alapján az igazoló jegyeket kiadja, eljárásáról a közgyűlés elé terjesztendő jegyzőkönyvet és név-jegyzéket vezetvén.

Utánnomtat nem díjaztatik.

813

1-8